

helyeül, a határ homokdombjai szolgáltak, melyek szigetszerű szárazulatokat alkottak. Jelentőséget a rétek adtak e tájnak. A község birtokosait, a „rétek urait“ végigkíséri az első fejezet az Árpádoktól a XIX-ik századig.

A vízszabályozás korszakalkotó jelentőséggel bír a község életében; azelőtt a csikászat, halászat, nádtermelés és legeltetés teremtette meg a lakosság életfeltételeit. A 100-nál több dülőnévnek — amit szerző a község határáról összegyűjtött — kb. egyharmada a régi vízivilágra emlékeztet. E dülőnevek magukban is sokat beszélnek a kulturtáj egyes fejlődési mozzanatairól, mégis szívesen láttuk volna a belőlük levonható nyelvezeti és történeti tanulságok megállapításait.

A református egyház történetével kapcsolatban régi magyar népi szokásokat és több ma már használatban nem lévő jó magyar szabolcsi kifejezést elevenít fel és ismerteti az egyház gondos intézkedéseit az iskolai oktatás nivójának fenntartása érdekében.

Szerző érdemes munkát végzett a Dombrádra vonatkozó adatok összegyűjtésével, reméljük, hogy a közeljövőben azoknak kiegészítését és rendszeres feldolgozását is megkapjuk tőle.

Nagy Julia.

KÉRDÉSEK.

51. kérdés. Milyen vadász babonákat ismerünk?

52. kérdés. Milyen halász babonákat ismerünk?

FELELETEK.

Felelet a 27. kérdésre. Krumpliháttya: A krumplit megmossák, megsütik s a felhólyagzott héját hívják így.

Nagybaracska (Bács m.)

Scultéty Andor.

Felelet a 28. kérdésre. Kiskunhalas nem 1680-ban, hanem 1626–1630 körül telepedett újra az Ormánságból a török pártfogása alatt. Én is valószínűnek tartom, hogy a többi Tisza-Duna közti

református község is onnan települt. Pontos adatokat az Országos Levéltárban a Jászkun területek 1699. évi összeírásában lehet találni, ahol a lakosok név és származási hely szerint fel vannak sorolva.

Nagy Szeder István.

Felelet a 38. számú kérdésre. A Nagykünság Debrecen határával hosszú vonalon érintkezik. Lakosai állandó összeköttetést tar-

tottak fenn egymás között. Így a nagy legeltetési időben többször béreltek a debrecenieiek marháik részére a Kunságon téli, sőt nyári legelőt. A hortobágyi marha jó-része a kunsági (karcagi, kunhegyesi, madarasi) vásárokon kelt el. Egész szekértábor, marha nyáj sorozata ment a karcagi margit-napi vásárra. Vagy pedig a kun kereskedők jöttek el a Hortobágy pusztára és a gulya szélen vették meg a marhát.

Mikor Debrecen határában a földművelés fellendült, nagyon sok napszámos jött át a kunságról nyombatni, főleg tengerit törni. Még most is emlékeznek az öregebb debreceni gazdák a kunsági tengeri törőkre, akik vastag, zsiros, piszkos gatyában jártak. Eljöttek ide tengerit törni, mert a kunságon kevés tengeri termett.

E sokszoros érintkezés folytán a debrecenieik jól ismerik a kunokat és beszédjüket. A debreceniek a kun nevet mindig röviden ejtik ki. Így hívják Kun Antal nemzetes urat, a fiatal Kun Sándor tekintetes urat, Kun Ferencet, „kunsági szél“-ről beszélnek a tanyákon. *Kun eső*-nek mondják a Hortobágyon különösen kánikulai napokon megújuló eső nélküli porvihart. *Kunszelíd* a veszekedős ember neve, *kungörcsre*, *kunkötis*-re köti a kocsis a lovakat a jászolhoz vagy egymáshoz. *Kunkapocs*-nak nevezik a tréfálkozó fiúkat a goromba tréfát, mikor valamelyik öt körmével társa combjába nagy erővel belemarkol a gatyaszáron át. — A Hortobágy pusztán nevezetes helynevek: *Kun György*-tó a Hortobágy pusztán, *Kun György er-*

dő, *kun györgyi ciframénes*, *kun györgyi tinógulya* a Hortobágy pusztán. *Kun Györgyhő'* hajtja a debreceni gazda a lovát a Hortobágyon. *Kun Pál halom* vagy halma feltűnő óshalom Debrecen város nyugati határán. *Kun Ágota csárda* régi csárda a Karcag-püspökladányi köves út mentén Hortobágy partján.

(Debrecen.) *Ecsedi István.*

Felelet a 44. kérdésre. Apátfalván (Csanád vm.) a *kántálás* disznóöléskor szokásos és kétféle: a) Egy magános férfi vagy nő megáll az ablak alatt a vacsora (tor) alkalmával s valami rigmust mond, hogy adjanak neki egy-két falatot. A kántáló szavaira nem emlékszem, de eszemben van egy tréfás versike:

Itten dsznót öltek,
Vérés hunkát észnek,
Ha nem annak belülle,
Fullagyonak mék tülle.

b) Mászor 5—6 mókás természetű asszony, lány vagy legény összeszedelőzködik, maskarába öltözik s bemegy a torozó vendégsereghez a házba. A vendégek tréfásan kérdeztetik tőlük, hogy kiesodák, honnan jöttek, van-e írásuk stb. s a kántálók tréfás módon felelgetnek. Állandó mondókájuk nincs, csak úgy rögtönöznek. Ha írásuk is van, fontoskodva átadják valamelyik vendégnek, hogy olvassa el. Ilyenféle csúfolkodó rigmusok vannak ráírva:

Amijen a betű,
Apád ojan tökű.
Amilyen az írás,
Anyád ojan p...s.

dr. Takáts Lajos.